

KlachtenCommissie Onvrijwillige Zorg (KCOZ)

Beslissing inzake de klacht van

<naam klager>

over

Pluryn, <locatiennaam>

DE PROCEDURE

De Klachtencommissie Onvrijwillige Zorg (hierna kortheidshalve aangeduid als de commissie) heeft kennisgenomen van een klacht van <naam, verder ook te noemen: klager> d.d. 29 september 2021 (ontvangen door de KCOZ op 1 oktober 2021). De klacht betreft het toepassen van onvrijwillige zorg in het kader van een noodmaatregel (fixatie door kortdurend in een 'holding' vasthouden), op 15 juni 2021.

De zorgaanbieder is in de gelegenheid gesteld op de klacht te reageren. Op 22 oktober 2021 is een verweerschrift ontvangen. Op 25 oktober 2021 heeft de commissie een online zitting gehouden ter bespreking van de klacht. Aan de online zitting namen deel: klager bijgestaan door (CVP), en voor de zorgaanbieder , (teammanager), en (gedragswetenschapper).

Klager verblijft met een rechterlijke machtiging ex art. 38 Wzd en op basis van een VG-7 indicatie in een Wzd-accommodatie. De onvrijwillige zorg heeft plaatsgevonden op grond van art. 15 Wzd. De klacht is derhalve ontvankelijk (art. 55 lid 1 sub d Wzd) en de commissie bevoegd.

FEITEN EN OMSTANDIGHEDEN

De commissie gaat op grond van de stukken en hetgeen ter zitting is besproken uit van de navolgende feiten en omstandigheden.

Op 15 juni 2021 rond 22.00 uur heeft een begeleider klager kortdurend (enkele minuten) in een holding vastgehouden. Vanwege een voorval op 11 juni 2021 en de rapportage die daarover naderhand was opgemaakt, was klager boos op deze medewerker. Op 15 juni 2021 toen de medewerker weer dienst had sprak klager hem meermaals boos aan over de eerdere gebeurtenis. Bij een woordenwisseling die plaatsvond in een gemeenschappelijke ruimte, werd klager door de medewerker verzocht naar zijn kamer

te gaan. Toen hij dit niet of niet snel genoeg deed en zich boos bleef uiten (verbaal en non-verbaal), oordeelde de medewerker dat sprake was van een gevaarlijke situatie en ging over tot een holding. Nadat er pieperalarm gemaakt werd en een andere medewerker het overnam is klager vervolgens vrijwillig mee naar zijn kamer gelopen.

De administratieve en formele afhandeling van de toepassing op 15 juni jl., waar de Wzd toe verplicht, is om redenen van personele aard geruime tijd blijven liggen. Na het plotseling vertrek van de zorgverantwoordelijke is er geruime tijd geen gelegenheid geweest om dit te doen totdat de nieuwe zorgverantwoordelijke het eind augustus heeft opgepakt.

Er hebben meerdere herstelgesprekken in verschillende samenstellingen over de gebeurtenissen plaatsgevonden. De klacht is eerder door de klachtenfunctionaris in behandeling genomen voordat klager zich ermee tot de commissie heeft gewend.

DE KLACHT

In de klachtbrief en ter zitting is, zakelijk en verkort weergegeven, het volgende naar voren gebracht.

Klager stelt dat het handelen op 11 juni 2021 van betreffende begeleider en diens rapportage over die gebeurtenis niet juist waren. Hij heeft de begeleider daar op 15 juni meermaals op aangesproken en merkte vervolgens dat deze buiten met iemand aan het telefoneren was en het over hem had. Dat maakte klager nog bozer. Klager stelt dat de begeleider hem uitdaagde en een reden zocht om klager te pakken te nemen.

Klager stelt dat hij onnodig, onverwacht en met onnodig veel fysieke kracht van achteren door de begeleider bij zijn nek en keel is gegrepen. Klager heeft er blauwe plekken aan overgehouden. Klager is van mening dat deze begeleider zijn werk niet meer zou mogen doen.

Er is niet voldaan aan diverse Wzd voorschriften. Uit de schriftelijke beslissing is niet te herleiden waarom de fixatie werd toegepast. Ook is niet of onvoldoende in kaart gebracht dat de toepassing proportioneel, subsidiair en doelmatig zou zijn. De situatie had met minder ingrijpend handelen ook kunnen worden opgelost; de begeleider had zelf uit de situatie weg kunnen lopen bijvoorbeeld. De beslissing is niet door een zorgverantwoordelijke genomen en er is geen arts noch een Wzd functionaris bij betrokken. De beslissing is pas na 2,5 maand op schrift gesteld. Klager is destijds niet op zijn rechten gewezen.

HET VERWEER

In het verweerschrift en ter zitting is, zakelijk en verkort weergegeven, het volgende naar voren gebracht.

Er was sprake van een noodsituatie die rechtvaardigde dat klager werd vastgepakt. Klager was aanhoudend erg boos, dreigend en fysiek uitdagend richting de begeleider, en hij talmde met naar zijn kamer te gaan toen hem dat gevraagd werd. Hij bevond zich op

dat moment in een ruimte waar ook andere cliënten en medewerkers waren. Dit gedrag is bijzonder voor klager en is dan ook niet opgenomen in het zorgplan. De laatste keer dat noodrijpen voorkwam is jaren geleden en daarbij was klager onder invloed van alcohol. Omdat het een noodsituatie betrof mocht de begeleider het besluit nemen en toepassen; een voorafgaand besluit van een zorgverantwoordelijke kan dan niet worden afgewacht

Erkend wordt dat de formele, administratieve afwikkeling te lang op zich heeft laten wachten maar dit was een overmacht situatie door het plotselinge vertrek van een zorgverantwoordelijke. Zodra de functie weer is ingevuld, is dit alsnog afgehandeld.

Achteraf wordt ook erkend dat de CVP wel bij een van de herstelgesprekken uitgenodigd had kunnen worden. Destijds leek het verweerders beter om het gesprek buiten aanwezigheid van de CVP te voeren met klager.

OVERWEGINGEN EN CONCLUSIES

De commissie overweegt dat in de situatie op 15 juni 2021 het toepassen van onvrijwillige zorg bij klager in de vorm van een holding (kortdurende fixatie/beperking bewegingsvrijheid) gerechtvaardigd was. De lezing van partijen over oorzaak en gevolg en met name wie wie heeft uitgedaagd lopen uiteen. Klager erkent wel dat hij al dagen erg boos was (en nog steeds is) op de begeleider.

De commissie constateert in de toegezonden dossierverslaglegging over de periode 9 tot en met 18 juni, dat door uiteenlopende medewerkers feitelijk en objectief gerapporteerd is over het gedrag van klager. Hieruit komt naar voren dat er frequent sprake was van boosheid en spanningen en dat die ook betrekking hadden op andere personen en gebeurtenissen dan alleen betreffende begeleider. De commissie gaat er vanuit dat er in de avond van 15 juni sprake was van een dusdanig opgebouwde dreiging, dat in die situatie een -kortdurend- vasthouden, nodig was om de veiligheid te waarborgen en verdere escalatie te voorkomen. Dat er buitensporig hard fysiek is ingegrepen zoals klager stelt, blijkt niet uit de overgelegde rapportages. De commissie acht het geen redelijk alternatief om dan als medewerker zelf weg te lopen bij een (zeer) boze en agerende cliënt die zich in een gemeenschappelijke ruimte bevindt.

De commissie acht het zorgvuldig dat er vanuit de zorgaanbieder meerdere (contact)herstelpogingen zijn gedaan naderhand. Helaas bleek klager hier (nog) niet voor open te staan. De commissie overweegt dat bij dergelijk(e) gesprek(ken) de cliënt zich desgewenst door een CVP moet kunnen laten bijstaan.

Dat in een acute noodsituatie een ander dan de zorgverantwoordelijke het besluit neemt tot toepassing van onvrijwillige zorg op basis van art. 15 Wzd acht de commissie in voorkomende gevallen noodzakelijk, zoals ook nu in de reparatiewet Wzd wordt onderkend. Wel dient dan achteraf zo spoedig mogelijk het besluit door de zorgverantwoordelijke geaccordeerd te worden, op schrift gesteld en (met vermelding van diens rechten) aan de cliënt en/of diens vertegenwoordiger overhandigd te worden.

De commissie rekent het de zorgaanbieder aan dat in deze de formele afhandeling pas eind augustus 2021 is geschied. Als er dusdanig lang geen zorgverantwoordelijke is,

dient een organisatie, zeker een van de omvang van Pluryl, in waarneming te kunnen voorzien opdat zorgvuldige toepassing van de Wzd beter gewaarborgd is. De klacht is op dit onderdeel dan ook gegrond.

BEOORDELING

De commissie verklaart de klacht deels gegrond voor zover het betreft het niet tijdig voldoen aan het schriftelijkheids- en informatievereiste van art. 15 Wzd, en voor het overige ongegrond.

RECHTSMIDDEL

Partijen kunnen, binnen zes weken na de dag waarop de commissie deze beslissing aan partijen heeft medegedeeld (dat wil zeggen: binnen zes weken na de dag waarop partijen gemeld is dat zij deze beslissing kunnen downloaden van het netwerk van de KCOZ), een verzoekschrift indienen bij de rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht (zie artikel 56c Wet zorg en dwang).

Deze uitspraak is vastgesteld op 25 oktober 2021 door de voorzitter van de Klachten-Commissie Onvrijwillige Zorg, de heer mr. J.A. Heeren, en de leden mevrouw drs. G.C. Klein en de heer mr. H.J.M. Steen.

mr. J.A. Heeren,

voorzitter

Dit is de geanonimiseerde versie van een uitspraak van de KCOZ. Conform artikel 56b, lid 7 Wzd maakt de KCOZ haar uitspraken openbaar 'in zodanige vorm dat deze niet tot personen herleidbaar zijn, behoudens voor zover het de zorgaanbieder betreft'. De KCOZ maakt haar uitspraken openbaar door deze op de website van de KCOZ te publiceren